

The LAST LECTURE

เดอะ ลาสต์เลกเชอร์

โดย แรนดี เพาซ์

ศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัยคาร์เนกีเม

และ เจฟฟรีย์ ชาสโลว์

แปล : วนิษา เรช

แบ่งปันโดย ชัยวัฒน์ แสงศรี

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครนายก

หนังสือดี มีคุณค่า เมื่ออ่านแล้วต้องได้รับคู่กันทั้งสองอย่าง คือ “ความรู้” และ “ความรู้สึก” คุณค่าที่กล่าวถึง หมายถึงคุณค่าที่มีต่อตัวผู้อ่านเองว่าจะไปเติมเต็มอะไรบ้าง ให้กับชีวิต สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเองในด้านใดบ้าง รวมถึงเพื่อแผ่สร้าง ความมั่งคั่ง ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้อย่างไร **เดอะ ลาสต์เลกเชอร์ หรือ เลกเชอร์ครั้งสุดท้าย** เป็นหนึ่งในหนังสือดังกล่าว ความพิเศษอาจจะอยู่ตรงที่เป็นเรื่องจริงก่อนตายของ แรนดี เพาซ์ ศาสตราจารย์หนุ่มประจำมหาวิทยาลัยคาร์เนกีแมนลอน ที่ป่วยเป็นมะเร็งตับอ่อน และจะมีชีวิตอยู่ได้อีกไม่กี่เดือน อาจารย์แรนดีมีลูกเล็กๆ 3 คน และภรรยาที่น่ารัก จึงอยากจะฝากบทเรียน คำสอนสุดท้ายที่คิดว่ามีคุณค่าไว้แก่ลูก ๆ เรื่องราวจึงถูกถ่ายทอดออกมาในการปาถกฐาครั้งสุดท้ายของเขา ... คำพูดก่อนความตายจึงไม่จำเป็นต้องตั้งคำถามว่า.. จริงหรือไม่.

“ถ้าคุณมีเวลาอีกไม่กี่เดือนที่จะได้มีชีวิตอยู่บนโลก คุณจะทำอะไร หลายคนเลือกอยู่กับความเจ็บปวด ขณะที่หลายคนเลือกอยู่กับคนที่รักและสิ่งที่รัก ในขณะที่แรนดี เพาซ์ เลือกบอกโลกลูกๆ ด้วยสิ่งที่ศาสตราจารย์อย่างเขาทำได้ดีที่สุด นั่นคือปาถกฐาในหัวข้อ **“เลกเชอร์ครั้งสุดท้าย”**

เนื้อหาในหนังสือไม่ใช่แค่เรื่องราวในคลาส “เลกเชอร์ครั้งสุดท้าย” ของศาสตราจารย์ แรนดี เพาซ์ เท่านั้น แต่จะเป็นแนว how to เกี่ยวกับการใช้ชีวิต ตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก ๆ ด้วยมุมมองที่แสนวิเศษว่า “ผมถูกลอตเตอรี่เรื่องพ่อแม่” จนกระทั่งเรียนจบ ทำงาน มีครอบครัว และการวางแผนต่างๆ หลังจากที่ย้ายและรู้ว่ายังมีช่วงเวลาที่เหลืออยู่อีกแค่ไม่นาน เป็นเรื่องของ การใช้ชีวิตที่มีความฝัน และทำความฝันนั้นให้เป็นความจริง

เดอะ ลาสต์เลกเชอร์ นำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจน่าติดตาม ด้วยการผสมผสานอารมณ์ขัน แรงบันดาลใจ และปัญญา ด้วยมุมมองของคนทีูกำหนดวันตายของตนเอง ไล่เรียงเนื้อหาออกเป็น หัวตอน คือ

- เลกเชอร์ครั้งสุดท้าย
- ทำความฝันวัยเด็กของคุณให้เป็นจริงได้อย่างแท้จริง
- การผจญภัย..และบทเรียนที่ได้
- เติมเต็มความฝันให้ครอบครัว
- คุณจะใช้ชีวิตของคุณอย่างไร
- คำพูดทิ้งท้าย

เกร็ดตัวอย่างบางช่วงบางตอน ที่อ่านแล้วโดนใจ เช่น...

เมื่อพูดถึงการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นหัวใจของความสำเร็จของงาน แรนดี เพาส์ เล่าถึง โค้ชจิม แกรมห์ โค้ช ฟุตบอลเมื่อครั้งเขาอายุแค่ 9 ขวบ ซึ่งได้ให้อีกแง่มนที่น่าคิดในการสร้าง พื้นฐานของทีมงานที่ดี

.....ในวันฝึกซ้อมวันแรก พวกเรากลับกันแทบตาย เท่านั้นยังไม่พอ โค้ชยังไม่หยิบลูก ฟุตบอลมาสักลูก เด็กคนหนึ่งรวบรวมความกล้าและถามแทนพวกเราทุกคนว่า "ขอโทษนะครับ โค้ช เราไม่มีลูกฟุตบอลสักลูก"

โค้ชแกรมห์ตอบว่า "เราไม่จำเป็นต้องใช้ลูกฟุตบอล"

ไม่มีเสียงอื่นใด ขณะที่พวกเราคิดถึงสิ่งที่โค้ชตอบมา...

"มีกี่คนอยู่บนสนามฟุตบอลในหนึ่งเกม" โค้ชถาม

ทีมละสิบเอ็ดคน เราตอบ รวมกันสองทีมก็ยี่สิบสองคน

"และมีกี่คนที่ได้จับลูกฟุตบอล"

แค่หนึ่งคน

"ถูกต้อง" โค้ชพูด "ดังนั้น เราจึงจะมาเรียนรู้สิ่งที่อีกยี่สิบเอ็ดคนจำเป็นต้องทำ"

ในเรื่องของการบริหารเวลา คนที่รู้กำหนดตายของตนเองเท่านั้นที่จะรู้ถึงคุณค่าของ เวลาที่ดีที่สุด แรนดี เพาส์ ได้ให้หลักในเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับเวลาไว้อย่างน่าสนใจ คือ

- เวลาเป็นเรื่องที่ต้องบริหารจัดการให้ชัดเจน ไม่ต่างกับเงิน
- คุณสามารถเปลี่ยนแผนได้เสมอ แต่แรกเริ่มคุณต้องมีแผนการก่อน
- ถามตัวเองว่า คุณใช้เวลาอยู่กับเรื่องที่คุณควรทำหรือไม่
- พัฒนาระบบจัดการเอกสาร
- คิดใหม่ทำใหม่เรื่องโทรศัพท์
- กระจายงาน
- หาเวลาออก

การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจ แรนดีเพาส์ ถอดบทเรียนเรื่องนี้จาก ประสบการณ์ของตัวเอง

....เมื่อผมต้องทำงานร่วมกับคนอื่น ผมจะพยายามจินตนาการว่าเรานั่งด้วยกันโดยมีไฟ อยู่บนโต๊ะชุดหนึ่ง สิ่งที่ผมจะทำโดยอัตโนมัติก็คือ หายใจทั้งหมดวางลงบนโต๊ะให้ทุกคนดู แล้วพูดกับกลุ่มว่า "เอาละครับ พวกเราจะร่วมมือกันเล่นไฟตานี้อย่างไรดี"

..เคล็ดลับในการทำงานกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ ที่แรนดี เพาส์ได้ใช้เป็นพื้นฐานใน การพัฒนาพลวัตของกลุ่มลูกศิษย์ของเขา ก็คือ

- **เข้าถึงคนอย่างเป็นทางการ** ทุกอย่างเริ่มต้นด้วยการแนะนำตัว แลกเปลี่ยน ข้อมูลสำหรับติดต่อกันและต้องแน่ใจว่าเราออกเสียงชื่อเพื่อนได้อย่างถูกต้อง
- **หาสิ่งที่เรามีร่วมกัน** คุณสามารถหาสิ่งที่คุณมีร่วมกับอีกคนหนึ่งเสมอ จากจุด นั้นจะช่วยให้ง่ายขึ้นเมื่อต้องพูดถึงประเด็นที่ต่างกัน
- **พยายามพบกันสถานการณ์ที่ดีที่สุด** ดูให้แน่ใจว่ามีใครหิว หนาว หรือเหนื่อย อาหารจะช่วยให้บรรยากาศของการพบกันนุ่มนวลขึ้น
- **ให้ทุกคนได้พูด** อย่าจบประโยคของคนอื่น การพูดดังกว่า หรือเร็วกว่า ไม่ได้ ช่วยให้ความคิดของคุณดีขึ้น
- **วางอดีตไว้ที่ประตูห้อง** เมื่อเราพูดถึงความคิดเห็น ตั้งชื่อหัวข้อและความเห็น นั้นลงบนกระดาน ชื่อหัวข้อควรอธิบายถึงความคิด ไม่ใช่ชื่อของคนคิด
- **ชมกันเอง** หาเรื่องราวดี ๆ ที่จะชื่นชมกัน แม้กระทั่งความคิดที่แย่มากที่สุด ก็อาจ แรงงาด้วยสี่ประกายเงินตรงริมขอบได้ถ้าเราจริงจังพอที่จะมองหา

- **เสนอตัวเลือกเป็นคำถาม** แทนที่จะบอกว่า "ผมคิดว่าทำเรื่องเอ ไม่ใช่บี" ลองพูดว่า "ถ้าเราลองทำเอละครับ แทนที่จะเป็นบี" วิธีนี้จะช่วยให้คนเสนอคำแนะนำ แทนที่จะลุกขึ้นปกป้องตัวเลือกของตนเอง

อีกเรื่องหนึ่งซึ่งสังคมปัจจุบันเหมือนว่าจะขาดแคลน แรนต์ เพาส์สะท้อนมุมมองของตนเองได้อย่างน่าสนใจ

...ถ้าหากผมให้คำแนะนำใครได้แค่สามคำ ผมจะบอกว่า "พูดความจริง" แต่ถ้าผมได้สิทธิ์พูดมากขึ้นอีกสามคำ ผมจะเติม "ตลอดเวลา" เข้าไปด้วย พ่อกับแม่สอนผมว่า "เรามีคุณค่าแค่คำที่เราพูดเท่านั้น" และผมยังไม่เห็นวิธีอื่นที่อธิบายได้ดีกว่านี้

ความซื่อสัตย์ไม่เพียงถูกต้องตามหลักคุณธรรมเท่านั้น แต่ยังมีประสิทธิภาพด้วยได้ถาม ในวัฒนธรรมที่ทุกคนพูดความจริงนั้น เราจะประหยัดเวลาในการตรวจสอบไปได้มาก เมื่อครั้งผมสอนที่มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย ผมชอบมาตรการเกียรติยศของมหาวิทยาลัยมาก ถ้าหารนักศึกษาป่วยและต้องมาสอบทีหลัง ผมไม่จำเป็นต้องทำข้อสอบใหม่อีกชุดหนึ่ง เพียงผมให้นักศึกษา "ปฏิญาณ" ว่าเขาไม่ได้ถามเพื่อนคนไหนเรื่องข้อสอบ ผมก็ให้ข้อสอบชุดเก่าเขาไปทำได้....

เดอะ ลาสต์ เลกเชอร์ จึงเป็นบรรยายเลกเชอร์ครั้งสุดท้ายว่าด้วยการใช้ชีวิต ส่งผลต่อคนนับล้านๆ ชีวิตทั่วโลก แรนต์ ไม่ได้พูดเรื่องศาสตร์ที่เขาเชี่ยวชาญ ไม่ได้บรรยายเรื่องโรคร้ายในตัวเขา เขาเลือกที่จะพูดสิ่งที่ทำให้เขาเป็นอยู่ทุกวันนี้ สิ่งที่ทำให้เขาแตกต่างจากคนอื่นนั่นคือ การเรียนรู้ที่จะทำตามความฝันในวัยเด็กให้เป็นจริง และ การใช้ชีวิตให้มีชีวิต ซึ่งในชีวิตของคนคนหนึ่ง คงไม่มีอะไรจะยิ่งใหญ่ไปกว่า..**การได้มีชีวิต.**